

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

20 Ekim 2026

Sayı : 30824082-610 - 17072455
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

SAMSUN MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. ERHAN USTA'NIN
TBMM 7/45550 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/45550
GK 175

SORULAR

Samsun ili Havza ilçesi Hacıdede Köyü'nde resmi kayıtlarda "mera" vasfıyla tescil edilmiş 128 Ada 1 Parsel numaralı 719 dekarlık alanın, tahsis amacı değişikliği yoluyla bir enerji şirketine devredilmek istenmesi; bölge halkının tarımsal ve hayvancılık faaliyetlerini doğrudan tehdit etmektedir. Söz konusu alanda 87.272 adet güneş paneli kurulması planlanan bu projenin; hukuki meşruiyeti tartışmalı, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) dosyası eksik ve hatalı, ekolojik maliyeti ağır ve kamu yararı testi karşılanamamış bir girişim olduğu değerlendirilmektedir.

Hazırlanan ÇED dosyasında ise topografik haritalarda açıkça işaretlenmiş 11 hektarlık Tepe Göl'ün panel yerleşim alanı olarak belirlenmesine karşın DSİ ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğü'nden görüş alınmadığı tespit edilmiştir. Bölge sakinlerinin anlatımları, saha gözlemleri ve mevcut haritalar birlikte değerlendirildiğinde; Tepe Göl olarak bilinen sulak alanın tonlarca hafriyatla doldurulduğu, doğal yapısının ortadan kaldırıldığı ve bölgenin ekolojik dengesinin ağır biçimde tahrip edildiğine dair ciddi endişeler bulunmaktadır.

Tepe Göl; salt bir su birikintisi olmayıp merayı besleyen, hayvanların su ihtiyacını karşılayan, yeraltı su kaynaklarını destekleyen ve yaban hayatına yaşam alanı teşkil eden, doğal varlık olarak resmi kayıtlara geçmiş bir göldür. Ne var ki söz konusu göl, bugün itibarıyla haritalarda dahi yer bulmaz hale getirilmiş; adeta kayıtlardan silinmiştir. Hacıdede Mahallesi sakinleri, Lozan Antlaşması çerçevesinde gerçekleştirilen nüfus mübadelesi kapsamında Anadolu'ya iskân edilmiş mübadil Bektaşî vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. Nesiller boyu hayvancılık ve tarımsal üretimle geçimini temin eden bu vatandaşlarımızın su ve mera haklarına erişimi, yetersiz planlama ve eksik çevresel değerlendirmeye dayanan söz konusu proje nedeniyle ciddi tehdit altına girmiş bulunmaktadır. Anayasa'nın 56. maddesi gereğince devletin asli görevi; özel yatırımların önünü açmak değil, vatandaşın yaşam ve üretim hakkını doğal varlıklarıyla birlikte korumaktır.

Bu çerçevede, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın bu projeye ilişkin denetim, değerlendirme ve izin süreçlerindeki rolü ile bölgenin doğal varlıklarının korunmasına yönelik aldığı ya da almayı planladığı tedbirler bakımından aşağıdaki sorularımın yanıtlanmasını talep etmekteyim:

- 1- Proje kapsamında hazırlanan ÇED dosyasında topografik haritalarda işaretlenmiş olan 11 hektarlık Tepe Göl'ün panel yerleşim alanı olarak belirlenmesine rağmen DSİ ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğü'nden görüş alınmadığı iddiaları doğru mudur? Bu eksiklik giderilmeden ÇED sürecinin tamamlanması mümkün olacak mıdır?
- 2- Tepe Göl resmi kayıtlara geçmiş doğal bir göl olmasına karşın bugün itibarıyla haritalarda dahi yer bulmaz hale getirilmiş; adeta kayıtlardan silinmiştir. Sahadan gelen gözlemler ve bölge halkının anlatımları söz konusu gölün hafriyat dökülerek doldurulduğuna işaret etmektedir. Resmi kayıtlarda yer alan bu doğal varlığın fiilen ortadan kaldırılmış olması karşısında, Tepe Göl'ün geçmişten bugüne değişimi bilimsel

olarak incelenmiş midir? Sulak alan üzerinde gerçekleştirilen hafriyat faaliyetleri mercek altına alınmış mıdır? Bu konuda ilgili kurumlar (DSİ, Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) tarafından herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?

- 3- ÇED dosyasında ıslah sonrası kuru ot verimi 300 kg/dekar olarak gösterilmişken iyi mera standardındaki yeşil ot veriminin kuru ot karşılığının ancak 87,5 kg/dekar olduğuna dair çelişki nasıl açıklanmaktadır? Bu tutarsızlık kamu kurumlarını yanıltmaya yönelik bir uygulama olarak değerlendirilmekte midir? Bakanlığınız bu tutarsızlığı incelemiş midir?
- 4- Proje alanında 719.000 metrekairelik alanda yaklaşık 10 santimetre kalınlığında bitkisel üst toprak sıyrılması ve 40.000 metreküp kazı yapılması planlanmaktadır. Bu ölçekteki hafriyatın meranın doğal topografyasına, su tutma kapasitesine ve bitki örtüsüne vereceği geri dönülemez ekolojik hasar için Bakanlığınızca herhangi bir etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?
- 5- 87.272 panelin yıkama suyu ihtiyacının (yılda yaklaşık 870 metreküp) tarım ve hayvancılık için hâlihazırda kısıtlı olan bölge su kaynaklarından karşılanması öngörülmekte midir? Bakanlığınız su kaynaklarına etkiyi değerlendirmiş midir?
- 6- Köyün toplam 1.862 dekarlık merasının 719 dekarını kapsayan bu alanın enerji sahasına dönüştürülmesi yerine, âtıl hazine arazileri, çatı üstü uygulamalar ya da daha az ekolojik değer taşıyan alternatif alanlar değerlendirilmiş midir? Söz konusu proje için neden bu mera arazisi tercih edilmiştir? Bakanlığınız bu tercih konusunda görüş bildirmiş midir?
- 7- Balkanlar'dan mübadele yoluyla Anadolu'ya yerleşmiş mübadil Bektaşî vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı Hacıdede'de, su kaynakları ve meraların ortadan kaldırılması nedeniyle bölge sakinlerinin yeniden göç etmek zorunda kalma riskiyle karşı karşıya kaldığı değerlendirilmektedir. Bu insanların topraklarında kalabilme hakkını güvence altına almak için Bakanlığınızca herhangi bir sosyal etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?
- 8- Proje alanı yakınındaki Tepe Göl ile çevre sulak alanların Ramsar Sözleşmesi veya ulusal mevzuat kapsamında koruma statüsü taşıyıp taşımadığı Bakanlığınızca incelenmiş midir? Bu alanların korunmasına ilişkin herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?
- 9- Söz konusu proje için Bakanlığınız tarafından verilen ya da verilmesi değerlendirilen çevre izni, ÇED olumlu kararı veya benzeri idari izinlerin mevcut durumu nedir? İzin süreçlerinde tespit edilen eksiklikler nedeniyle herhangi bir durdurma veya iptal kararı alınmış mıdır?

CEVAPLAR

- 1,2- Projenin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci kapsamında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün 12.12.2023 tarihli yazısı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 12.12.2023 tarih ve 4232090 sayılı yazısıyla "*Olumlu Görüşleri*" bulunmaktadır.
- 3- ÇED Raporu EK-3E'de verilen Samsun İl Tarım ve Orman Müdürlüğü görüşünde orta sınıf merada yeşil ot verimi 225 kg/dekardır. ÇED Raporu ekinde verilen hesaplamalar ise mevcut meranın kuru ot verimi üzerinden yapılmıştır.
- 4- Ülkemizde planlanan ve ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza başvurusu yapılan her projenin ÇED süreçlerinde seçilen alanının ve önerilen proje nedeniyle etkilenmesi muhtemel olan çevrenin; topografyası, proje alanında ki fauna, flora, jeolojik ve hidrojeolojik özellikler, doğal afet durumu, tarım, turizm, toprak, su, hava ve atmosferik koşullar, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, kültür varlığı ve sit özellikleri, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durum ve benzeri özellikleri dikkate alınarak, projeye ait dosyanın, proje kapsamında hazırlanacak olan her türlü bilgi ve dokümanın incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla; ÇED Başvuru Dosyasındaki bilgiler de göz önünde bulundurularak; ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri, Bakanlık yetkilileri ile proje sahibi ve / veya temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulmuş olup, bahse konu komisyonda Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) ve Samsun Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)'de yer almıştır. Her iki kurumda mevzuatı açısından projenin çevresel etkileri detaylı bir şekilde değerlendirilmiş olup, her iki kurumunda proje ile ilgili uygun görüşleri alınmıştır.
- 5- Projenin işletme aşamasında güneş panellerindeki verim kayıplarının önlenmesi amacıyla panellerin belirli periyotlarda saf su ile silinerek temizlenmesi gerekmektedir. Güneş panelini temizlemek için kimyasal maddelerle temizlik işleminin yapılması panelin çizilmesi ve güneş ışınlarını emiş gücünün azalmasına neden olduğu için güneş panellerinin verimini düşürmektedir. Bu nedenle temizlik esnasında herhangi bir kimyasal madde kullanılmayacaktır. Panellerin temizlenmesi işlemi esnasında 1 panel için ortalama 0,005 m3 saf su kullanılacağı Kabul edilerek; bir temizlik periyodunda toplam 87.272 adet panel için 436,4 m3 su kullanımı söz konusu olacaktır. Panellerin temizlik işlemleri için alınacak hizmet kapsamında, firma saf su teminini sağlayacaktır.
- 6- Bahse konu proje Havza Rüzgâr Enerji Santrali (RES) Projesi için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan (EPDK) alınan EÜ/3490-11/2135 numaralı üretim lisansı sınırları içerisinde gerçekleştirilecek olup, lisansın birden çok kaynaklı üretim tesisine dönüştürülmesi amacıyla yardımcı kaynak olarak projelendirilmiştir. Proje alanı üretim lisansı sınırları içerisinde yer almakta olup, yer seçimi ile ilgili Bakanlığımızın herhangi bir tasarrufu bulunmamaktadır.
- 7- Proje ile ilgili olarak ÇED Yönetmeliği gereğince bölge halkını proje hakkında bilgilendirmek, görüş ve önerilerini almak üzere halkın katılımı toplantısı yapılmış olup, bununla birlikte, gerek halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerileri almak üzere düzenlenen halkın katılımı toplantısında, gerekse ÇED süreci içerisinde Bakanlığımıza sunulan ÇED Başvuru Dosyası, ÇED Raporu ve Nihai ÇED Raporu'nun halkın erişimine açılması noktasında Bakanlığa/Valiliğe gelen

dilekçeler aracılığıyla her aşamada halkın itirazları, görüş ve önerileri alınarak, halk ÇED sürecine dâhil edilmiştir. Ayrıca, ÇED sürecinin her aşamasında, şeffaflık ilkesi doğrultusunda tüm paydaşlar sürece dâhil edilmiştir.

- 8- ÇED Raporu'nun 46. Sayfasında "Proje alanının yaklaşık 770 m güneybatısında Hacıdede (Osmanoğlu) Göleti bulunmaktadır.Bu göletle herhangi bir Yeka (yenilenebilir enerji kaynak alanları) tesisi bulunmamakla birlikte; göletler, Ramsar Alanı ya da Ulusal Öne Haiz Sulak Alan ya da Mahalli Öne Haiz Sulak Alan statüsünde değildir." denilmektedir.
- 9- Bilindiği üzere 29.07.2022 tarihli ve ÇED Yönetmeliğinde aşağıdaki hüküm yer 31907 sayılı almaktadır. Madde 6 –(3) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez.

Bu anlamda, Bakanlığımız tarafından verilen ÇED kararları, mer'i mevzuat uyarınca, yatırıma başlanabilmesi için diğer kamu kurumları tarafından verilecek izin niteliğindeki idari işlemler öncesinde aranması gereken bir ön koşul olarak görülmektedir.